

Denna rapport är en sammanställning grundad på Utrikesdepartementets bedömningar. Rapporten gör inte anspråk på att ge en fullständig bild av läget för de mänskliga rättigheterna, demokrati och rättsstatens principer i landet. Information bör också sökas från andra källor.

MYANMAR – Mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer: situationen per den 31 december 2021¹

I. SAMMANFATTNING

I början av 2021 genomfördes en militärkupp i Myanmar, som uttraderade tio år av demokratiska, ekonomiska och sociala liberaliseringar. Den demokratiskt valda regeringen och parlamentet fick aldrig tillträda. Militären tog över all verkställande, lagstiftande och dömande makt och undantagstillstånd infördes i hela landet.

Militärkuppen följdes av massiva och landsomfattande protester, som slogs ned brutalt. Sedan kuppen har omfattande, grova och systematiska kränkningar av mänskliga rättigheter begåtts. Godtyckliga frihetsberövanden, våld, sexuellt och könsrelaterat våld, tortyr och summariska avrättningar har förekommit i stor skala, liksom attacker mot civila och byar. Fram till årsskiftet 2021-2022 uppges fler än 1 500 civila ha dödats av militärregimen och fler än 12 000 personer ha frihetsberövats. Antalet utdömda dödsstraff för politiska brott har ökat kraftigt.

Parlamentsvalet från 2020 har ogiltigförklarats på grunder som saknar trovärdighet. Militärjuntan utövar all makt utan konsultationer eller insyn. Tack vare ett brett folkligt stöd har demokratirörelsen lyckats skapa parallella strukturer i form av ett skugg-parlament och en skugg-regering och samarbeten mellan de olika delarna av oppositionen, både de civila och militära, har etablerats.

¹ Efter militärkuppen den 1 februari 2021 har delar av personalen vid Sektionskansliet i Yangon periodvis varit placerad utanför landet. Tillgång till och värdering av information har påverkats av detta. 2021 års MR-rapport har behövt anpassas till och bör läsas i ljuset av dessa omständigheter.

Yttrandefriheten och tillgången på information, liksom möjligheterna för oberoende medier att verka, har kraftigt begränsats. Många journalister har fängslats. Nedstängningar av internet och begränsningar av sociala medier förekommer i ökande utsträckning.

Merparten av landet är direkt eller indirekt drabbat av väpnad konflikt. Öppna strider har under 2021 successivt ökat i intensitet, främst i väst och sydost. Antalet internflyktingar har sedan kuppen nästan fördubblats och uppgick vid årsskiftet 2021-2022 till drygt 776 000 personer. Tusentals flyktingar har korsat gränserna till Indien och Thailand. Upprepade rapporter vittnar om flyganfall mot internflyktingläger på flera håll. Militären har även bränt ned hela byar för att omöjliggöra återvändande, och avsiktligt begränsat humanitärt tillträde.

Ekonomi har närmast kollapsat. Efter kuppen utlystes en generalstrejk i hela landet som fortfarande pågår. Fler än 1,6 miljoner arbetstillfällen har försvunnit, något som främst drabbat kvinnor. Banksystemet har havererat och fattigdomen har fördubblats till att omfatta närmare hälften av befolkningen. Över 14 miljoner människor var vid årsskiftet 2021-2022 i behov av humanitärt stöd.

Personer som tillhör den övervägande muslimska folkgruppen rohingyer utsätts sedan årtionden för omfattande och systematiska kränkningar och diskriminering, som starkt begränsar deras möjligheter att erkännas som medborgare, utbilda och försörja sig och röra sig fritt. 2016 och 2017 genomförde militären så kallade upprepningsoperationer i norra Rakhine, då tusentals personer dödades, hundratals byar brändes och hundratusentals rohingyer tvingades fly. 2019 inledde Internationella brottmålsdomstolen (ICC) en process med anledning av brotten mot rohingyerna. Samma år inleddes även en process mot Myanmar vid den Internationella Domstolen i Haag (ICJ) för brott mot folkmordskonventionen.

Grundlagen garanterar lika rättigheter för kvinnor och män men könsstereotypa uppfattningar, liksom lagstiftning och sedvänjor som direkt diskriminerar mot kvinnor, utgör hinder för jämställdhet. Det saknas lagstiftning som kriminaliserar våld i nära relationer och kvinnor diskrimineras, bland annat när det gäller ägande av mark och fastigheter. Militärens systematiska användande av sexuellt våld i konflikt har ökat dramatiskt sedan militärkuppen.

Barnets rättigheter är grovt åsidosatta. Tillgången till utbildning har minskat kraftigt i efterdyningarna av pandemin och kuppen och barnarbetet har ökat ytterligare. Såväl Myanmars militär som organiserade väpnade grupper rekryterar och använder sig av barnsoldater, enligt FN, dessutom i ökande utsträckning. Barn är överrepresenterade bland offren för landminor och kvarlämnad ammunition. Ett stort antal barn har även lemlästats och dödats av säkerhetsstyrkor under de politiska protesterna. Hundratals barn uppges ha frihetsberövats under de första månaderna efter kuppen. Barn som frisläppts har berättat om tortyr under fångenskapen.

Samkönade sexuella relationer är kriminaliserade och diskriminering, sexuella trakasserier och ofredande av hbtqi-personer är vanligt förekommande. De positiva steg som kunde skönjas under åren före kuppen har uttraderats, och hbtqi-personer som frihetsberövats i samband med protesterna rapporteras ha varit särskilt utsatta för sexuella övergrepp.

II. RÄTTSSTATENS PRINCIPER

Den 1 februari 2021, strax innan landets nyvalda parlament skulle tillträda, genomfördes en militärkupp i Myanmar. Ledande politiker och regeringsföreträdare greps och fördes bort, inklusive statskansler Aung San Suu Kyi och president Win Myint.

Respekten för rättsstatens principer har sedan dess fullständigt eroderats. Den nya regimen har gjort ett flertal lagändringar, bland annat av straff- och straffprocesslagen, som inskränker mänskliga rättigheter. Bland annat har godtyckliga frihetsberövanden och husrannsakingar möjliggjorts och kritik av statliga institutioner har straffbelagts. Domstolarna kontrolleras av militärjuntan.

Veckorna efter kuppen dominerades av landsomfattande protester med miljontals deltagare. Statsanställda runt om i landet deltog i protesterna genom att strejka i syfte att försvåra för militären att styra landet. En civil olydnadsrörelse, CDM (*Civil Disobedience Movement*), växte fram.

Militären mötte de fredliga protesterna med kraftigt övervåld. Tusentals människorättsförsvarare, journalister och strejkande statsanställda arresterades. Månaderna efter kuppen införde militären krigslagar i vissa delar av den största staden Yangon och i andra delar av landet. Krigslagarna, som fortfarande är i kraft, ger militären omfattande befogenheter.

Exempelvis tillåts militären att hålla särskilda, militärkontrollerade, rättegångar för brott som begåtts i dessa områden. Under 2021 utdömdes på detta sätt, enligt uppgifter publicerade av *Radio Free Asia*, 94 dödsstraff och 57 fängelsestraff på mer än 20 år. Rättegångarna uppges ha varit summariska och domarna kan inte överklagas.

Myanmar intog 2021 plats 140 av 180 granskade stater i *Transparency Internationals* index över upplevd korruption, samma placering som 2020, före kuppen. I *World Justice Projects* rättsstatsindex 2021 rankades Myanmar som nummer 128 av 139 länder.

Rättssäkerhet

Sedan militärens övertagande har rättssäkerheten ytterligare försämrats. Enskilda har mycket små möjligheter att få en rättvis prövning. Frihetsberövande utan stöd i lag är vanligt förekommande, liksom kollektiv bestraffning av familjemedlemmar till personer som engagerat sig i anti-kupprörelsen.

Sedan kuppen är rättegångar i fängelser vanligt förekommande. De åtalade har oftast ingen möjlighet att förbereda ett försvar. Advokater som företrätt personer som åtalats för deltagande i anti-kupprörelsen har hotats med repressalier.

Rättegångarna mot statskansler Aung San Suu Kyi och president Win Myint belyser den försvagade rättssäkerheten efter kuppen. Båda står åtalade för en rad olika brott inklusive uppvigling, innehav av walkie-talkies och brott mot pandemirestriktioner, åtal som främst verkar syfta till att misskreditera landets demokratiskt valda ledare och förhindra att de kan ställa upp i framtida val. Rättegångarna är inte offentliga och statskanslerns och presidentens försvarsadvokater har inte fått i uttala sig i media. I december 2021 dömdes de båda till fyra års fängelse var, för två av flera åtalpunkter. Straffet sänktes samma dag till två år. Flera åtalpunkter kvarstår och båda riskerar mycket långa straff.

Straffrihet och ansvarsutkrävande

Myndigheterna utreder och prövar mycket sällan anmälningar om kränkningar och överträdelser av mänskliga rättigheter och internationell humanitär rätt.

2016 och 2017 genomförde militären så kallade upprepningsoperationer i norra Rakhine, då tusentals personer dödades, hundratals byar brändes och hundratusentals människor fördrevs. Internationella brottmålsdomstolen (ICC) inledde 2019 en process med anledning av brotten mot rohingyerna, Myanmar har inte ratificerat Romstadgan, men processen möjliggörs eftersom ICC anser att det finns rimliga skäl att tro att handlingar begåtts som bland annat skulle kunna betraktas som brott mot mänskligheten i form av deportation över gränsen mellan Myanmar och Bangladesh. Bangladesh har ratificerat Romstadgan och är således en statspart i ICC.

Samma händelser har även föranlett en process mot Myanmar vid den Internationella Domstolen i Haag (ICJ) för brott mot folkmordskonventionen, efter att talan väckts av Gambia 2019. I januari 2020 konstaterade domstolen i ett första steg att rohingyerna i Myanmar kan antas utgöra en skyddad grupp samt att det fanns en risk för verklig och irreparabel skada i förhållande till rohingyabefolkningens rättigheter under folkmordskonventionen.

Även undersökningsmekanismen för Myanmar IIMM (*Independent Investigative Mechanism for Myanmar*) som bildades av FN:s råd för mänskliga rättigheter 2018 fortsätter sitt arbete. IIMM är en fortsättning på FN:s utredningskommission för Myanmar och fokuserar på att inhämta bevis på de mest allvarliga internationella brotten och överträdelser av folkrätten, som begåtts i Myanmar sedan 2011. Bevisen är tänkta att användas i framtida rättegångar.

I november 2021 varnade IIMM för att militärens agerande i Myanmar sedan kuppen kan utgöra brott mot mänskligheten.

III. DEMOKRATI

De politiska rättigheterna och de politiska institutionerna

Myanmar är en förbundsstat indelad i 14 administrativa enheter, varav sju kallas delstater. I de sju delstaterna bor i huvudsak personer som tillhör landets minoriteter. De sju områden där den största folkgruppen, *bamarerna*, dominerar kallas regioner.

Parlamentsval genomfördes i november 2020. Valet hade flera uppenbara brister, men valresultatet ansågs ändå av både inhemska och internationella bedömare spegla folkets vilja. Militärkuppen den 1 februari 2021 innebar dock att det nyvalda parlamentet inte tilläts tillträda.

Efter kuppen etablerade militären ett administrativt råd, SAC (*State Administrative Council*), lett av överbefälhavare Min Aung Hlaing. Rådet tog över all verkställande, lagstiftande och dömande makt. Undantagstillstånd infördes i hela landet i enlighet med 2008 års grundlag. Presidenten och regeringen fängslades, liksom de flesta av de tillträdande parlamentsledamöterna och en rad ministrar på regions- och delstatsnivå.

Det breda folkliga motståndet mot militärens maktövertagande medförde att anti-kupprörelsen snabbt kunde organisera sig. Målsättningen var att skapa en ny federal union utan militärt styre. Folkvalda parlamentariker som ännu befann sig i frihet bildade ett ”skuggparlament”, CRPH (*Committee Representing Pyidungsu Hluttan*), med syfte att utöva ett parallellt politiskt ledarskap och förbereda en återgång till demokratisk utveckling i landet. Skuggparlamentet presenterade även kort därefter *Federal Democracy Charter*, FDC, ett dokument med grundläggande principer tänkt att ersätta 2008 års grundlag, som samtidigt ogiltigförklarades. Enligt CRPH saknar 2008 års grundlag folkligt stöd, bland annat eftersom den ger militären oproportionerligt stort politiskt inflytande på bekostnad av demokratiska krafter.

I april 2021 bildade CRPH en civil parallellregering, NUG (*National Unity Government*) och i april även NUCC (*National Unity Consultative Council*), med uppgift att skapa en bred dialogplattform som ska sammanföra CRPH, etniska väpnade grupper (EAOs), politiska partier, CDM, strejkkommittéer och civilsamhällsorganisationer för dialog om en framtida federal demokratisk union och en ny grundlag, baserad på FDC. Även rohingyer erkänns som en del av en framtida demokratisk federation. I både NUG och NUCC finns ett större deltagande av kvinnor, unga och personer som tillhör etniska minoriteter än i tidigare civila regeringar, även om dessa fortsatt är underrepresenterade. CRPH, NUG och NUCC har av omvärlden alltmer kommit att betraktas som aktörer som måste involveras i en framtida dialog och process mot en inkluderande demokrati.

Militärjuntan kontrollerar sedan kuppen de statliga myndigheterna. Det bristande folkliga stödet medför dock att militären inte kan sägas utöva effektiv kontroll över hela landet. De delar man inte kontrollerar administreras av etniska väpnade grupper. Huruvida dessa ställer sig solidariska med och följer direktiv från NUG och NUCC är oklart. Flera etniska väpnade grupper har dock antingen en formell eller en informell

relation till NUG och NUCC och är delaktiga i de diskussionsprocesser som pågår.

Enligt 2008 års grundlag, som återopas av militärjuntan, går juntans mandat ut två år efter maktövertagandet. Därefter har man sex månader på sig att förbereda ett val. Om detta kommer att ske, och i så fall på vilket sätt, är ännu oklart.

Motståndet mot militärregimen har varit mycket omfattande. Strax efter kuppen anordnades stora fredliga demonstrationer. När dessa slogs ned med våld av säkerhetsstyrkorna under våren 2021 bildades nya väpnade grupper, så kallade PDF:s (*People's Defence Forces*), runtom i landet. Dessa har genomfört en rad attacker riktade mot militärer och andra personer som ansetts vara knutna till militärregimen, liksom mot militära anläggningar. Vissa av attackerna har genomförts tillsammans med etniska väpnade organisationer (EAO:s).

Det civila samhällets utrymme

Under åren som föregick militärkuppen stärktes civilsamhällets kapacitet betydligt. Ett flertal organisationer organiserade sig i nätverk och plattformar för att uppmärksamma kränkningar och övergrepp av mänskliga rättigheter. Efter militärkuppen har stora delar av det civila samhället tvingats anpassa sin verksamhet efter den nya verkligheten. Många organisationer har fokuserat mer på humanitär verksamhet.

Det civila samhället har varit mycket aktivt i att organisera fredliga protester efter militärkuppen och nya nätverk och constellationer har bildats, till exempel strejkkommittéer och konsultationskommittéer. Militärregimen har svarat med gripanden, tillslag mot kontor, krav på registrering och ökade administrativa pålagor. Ett antal organisationer har varit tvungna att omlokalisera sina kontor och delar av verksamheten till områden som kontrolleras av etniska väpnade organisationer eller till andra länder. Vissa organisationer har upplösts på grund av säkerhetshot och andra vittnar om stora utmaningar och svårigheter.

Även ett stort antal demokratiförespråkare, människorättsförsvarare, journalister och strejkande statsanställda har hållit sig gömda eller flytt till säkra områden eller till andra länder.

Det finns en stark oro att regimen kommer att begränsa det civila samhällets utrymme ytterligare.

IV. MEDBORGERLIGA OCH POLITISKA RÄTTIGHETER

Respekt för rätten till liv, kroppslig integritet och förbud mot tortyr

Vid årsskiftet 2021-2022 hade, enligt civilsamhällesorganisationen *Assistance Association of Political Prisoners* (AAPP), cirka 1 500 civila dödats av militärregimen sedan kuppen den 1 februari 2021. Ett okänt antal personer har dessutom dödats i strider mellan militären och väpnade etniska organisationer (EAOs, *Ethnic Armed Organisations*) och/eller väpnade motståndstyrkor (PDFs, *People's Defence Forces*). Även PDF:s har dödat civila som de anser har samarbetat med militären.

Enligt trovärdiga uppgifter förekommer omfattande tortyr, sexuellt och könsrelaterat våld, misshandel och summariska avrättningar i häkten och fängelser. Flera personer som gripits av militären har torterats till döds under förhör.

Myanmar är ett ursprungsland för människohandel av kvinnor, män och barn för sexuellt utnyttjande och tvångsarbete både inom landet och utomlands. Myanmar uppfyller inte minimikraven vad gäller kampen mot människohandel enligt USA:s utrikesdepartements rapport om människohandel från 2021. Före militärkuppen gjordes ansträngningar för att förbättra arbetet mot människohandel, men efter kuppen har antalet utredningar och åtal minskat väsentligt.

Efter militärkuppen återupptog militärregimen den tidigare policyn att åtala återvändande rohingyer för överträdelser av invandringslagarna. Den förra regeringen pausade dessa åtal i april 2020, vilket medförde att fler än 200 rohingyer kunde återvända till Rakhine under perioden april 2020-januari 2021 utan att riskera åtal. Regimens återinförande av åtalspolicyn medför bland annat att många rohingyer blir än mer sårbara för människohandel och utpressning.

Dödsstraff

Dödsstraff fanns redan före militärkuppen i straffskalan för ett antal brott, däribland mord, högförräderi och narkotikarelaterade brott. Inga domar

uppges dock ha verkställts sedan 1988, utan dödsstraff har i stället omvandlats till livstids fängelse av presidenten.

Efter militärkuppen har ett 80-tal personer dömts till dödsstraff för politiska brott under det undantagstillstånd som utropats. Dessa domar kan inte överklagas. Inga uppgifter har framkommit om att några dödsstraff har verkställts.

Rätten till frihet och personlig säkerhet

Godtyckliga frihetsberövanden och påtvingade försvinnanden är vanligt förekommande sedan militärkuppen. Även familjemedlemmar till eftersökta, inklusive små barn, har frihetsberövats. Civilsamhällesorganisationen AAPP anger att drygt 12 000 personer fängslats av politiska skäl sedan militärkuppen och att det finns ännu icke verkställda arresteringsorder utfärdade mot ytterligare knappt 2 000 personer. Av de 12 000 frihetsberövade var minst 2 500 kvinnor och tio hbtqi-personer. Närmare 300 var minderåriga. Vid årsskiftet 2021-2022 var över 9 000 personer frihetsberövade av politiska orsaker.

En ny regim-trogen milis, *Pyu Saw Htee*, har skapats efter militärkuppen och utgörs av militärveteraner och buddhistiska ultranationalister. Det finns rapporter om att gruppen beväpnats och tränats av Myanmar militär för att utföra repressalier mot anti-kupprörelsen och terrorisera civila.

Rohingyer hade redan före militärkuppen starkt begränsad rörelsefrihet och förvägras fortsatt rätten att resa inom och utom landet. Efter militärkuppen har utresebegränsningar införts även för medborgare och för utlänningar, inklusive diplomater. Inreserestriktioner infördes i samband med covid-19 pandemin, och var i kraft under hela 2021.

Yttrande-, press- och informationsfrihet, inklusive på internet

Redan före militärens maktövertagande ökade antalet åtal mot journalister som kritiskt granskade makthavare, vilket bidrog till ökad självcensur och bristande insyn i offentligt beslutsfattande.

Efter militärkuppen har yttrandefriheten, tillgången till information och utrymmet för oberoende media att verka ytterligare kraftigt inskränkts. Flera lagar som rör yttrandefriheten har skärpts av militärregimen i syfte att tysta kritiker och inskränka det fria ordet. Under det första knappa året efter

militärkuppen har tre journalister dödat och cirka 120 journalister frihetsberövats. Drygt 30 av dem var vid årsskiftet 2021-2022 fortfarande frihetsberövade. Tillslag har genomförts mot flera mediers kontor, utrustning har konfiskerats och ett antal medier och organisationer har helt förbjudits att verka i landet. Den oberoende journalistik som fortfarande finns produceras under stor press och med låg profil, eller från exil.

Internetnedstängningar, blockering av hemsidor och begränsningar av sociala medier har inneburit att såväl tillgången till information som möjligheterna att kommunicera och rapportera kraftigt begränsats.

Enligt Reportrar utan gränser senaste pressfrihetsindex rankas Myanmar på plats 176 av 180 granskade stater. Detta innebär att landet har fallit 36 platser på ett år.

Rätten till mötes- och föreningsfrihet

Under åren före militärkuppen användes lagen *Peaceful Assembly and Peaceful Procession Act* från 2012 alltmer för att begränsa snarare än att främja rätten att demonstrera. I början av 2018 ändrades lagen så att den som organiserar en demonstration bland annat ålades att i förväg ange såväl vad som ska stå på plakaten som hur många som förväntas delta, liksom budget och finansieringskällor.

Enligt 2008 års grundlag är mötes- och föreningsfriheten begränsad till landets medborgare, vilket även gäller andra fri- och rättigheter. Rohingyer, som fråntagits sina medborgarskap under decennier av marginalisering och diskriminering, åtnjuter därför inte mötes- och föreningsfrihet.

Efter militärens maktövertagande har mötesfriheten drastiskt inskränkts. Fredliga demonstranter bemöts regelmässigt med våld och godtyckliga frihetsberövanden.

Religions- och tankefrihet

2008 års grundlag förbjuder diskriminering av medborgare på grund av religion. Samtidigt gör grundlagen det möjligt att begränsa religions- och övertygelsefriheten med hänvisning till den allmänna ordningen, allmän moral, folkhälsan eller andra bestämmelser i grundlagen. Dessa svepande formuleringar öppnar för godtycklig myndighetsutövning i frågor som rör personer som tillhör religiösa minoriteter och deras möjligheter att fritt få

utöva sin religion. Icke-medborgares, däribland rohingyers, religions- och övertygelsefrihet saknar skydd i grundlagen.

År 2015 antogs fyra lagar som brukar gå under samlingsnamnet ”lagar till skydd för religion och ras”. Dessa lagar diskriminerar enskilda på grundval av religionstillhörighet, könstillhörighet och civilstånd. Kvinnor som tillhör religiösa och etniska minoriteter missgynnas mest. På flera håll i landet har lokala myndigheter utfärdat begränsningar i möjligheten att undervisa om islam eller på arabiska eller att bygga nya moskéer och kyrkor.

Den övervägande muslimska folkgruppen rohingyer utsätts för omfattande och systematiska kränkningar och diskriminering. De erkänns inte som medborgare och deras rörelsefrihet inskränks kraftigt. De ges begränsad tillgång till försörjningsmöjligheter, sjukvård och utbildning, vilket lett till en mycket svår humanitär situation. Rohingyerna har utsatts för omfattande våld, inklusive grova sexuella övergrepp och utomrättsliga avrättningar, bland annat i samband med militärens så kallade upprensningsoperationer i norra Rakhine 2016 och 2017, då tusentals rohingyer dödades och hundratals byar brändes. Över en miljon rohingyer har tvingats fly till Bangladesh och tusentals andra är internerade i läger i Myanmar.

Sedan militärkuppen har militären eskalerat angreppen mot kyrkor och kyrkliga företrädare i delstaterna Chin, Kayah och Kachin, områden med stora kristna minoriteter. Militärregimen har också uttalat stöd för den extremistiska buddhistiska organisationen *Ma Ba Tha*, som förbjöds av den tidigare civila regeringen, och har friggett dess ledare Ashin Wirathu som anklagats för att uppvigla till anti-muslimska attacker.

V. EKONOMISKA, SOCIALA OCH KULTURELLA RÄTTIGHETER

Rätten till arbete, rättvisa arbetsvillkor och relaterade frågor

Arbetslösheten, och framför allt undersysselsättningen, har varit hög under många år. Det totala deltagandet på arbetsmarknaden var redan före 2020 bland de lägsta i Sydostasien. Under pandemin påverkades ekonomin och sysselsättningen i hög grad av långvariga och strikta nedstängningar av samhället. Militärens övertagande under 2021, och den efterföljande utbredda och djupa ekonomiska krisen, har fått allvarliga socio-ekonomiska konsekvenser och lett till en markant försvagad arbetsmarknad och

försämrade arbetsvillkor. ILO bedömer att 1,6 miljoner arbetstillfällen försvunnit under 2021. Unga kvinnor inom textilindustrin och personer inom den begynnande turistnäringen är särskilt drabbade. I spåren av militärkuppen har banksystemet i princip havererat, vilket medfört att människor har svårt att få ut sin lön och besparingar och göra överföringar av pengar.

De flesta lagar som reglerar arbetsmarknaden är föråldrade. Myanmar har ratificerat tre av ILO:s centrala konventioner: nr 29 om tvångsarbete, nr 87 om föreningsfrihet och nr 182 om barnarbete. Även om arbetstider, föräldraledighet, minimilön och semester är reglerade i lag, efterlevs dessa till stora delar inte och det finns många brister i lagar och förordningar. Enligt lag får man arbeta högst sex dagar och högst 44 timmar per vecka. Den lagstadgade minimilönen på 4800 MMK/dag (motsvarande cirka 25 SEK) har inte höjts sedan 2018. Landets valuta försvagades efter militärkuppen vilket lett till kraftiga prisökningar på stapelvaror som ris och matolja, liksom på telekommunikation och drivmedel.

År 2011 blev det tillåtet att organisera sig i fackföreningar och arbetstagare fick rätt att strejka. Fackföreningarna är dock svaga och arbetsmarknadens parter har generellt låg kännedom om relevanta rättigheter. Trots detta finns flera exempel under senare tid, dock inte senaste året, där arbetstagare har använt strejker och protester för att driva sina krav, ofta med framgång. Fackförbunden har spelat en aktiv roll i protesterna mot militärens övertagande och vägrat att delta i de initiativ till social dialog som tagits av militärjuntan. Ett antal fackföreningar har förbjudits av militären.

Tvångsarbete är sedan lång tid tillbaka ett stort problem, särskilt i gränsområdena mot Kina, vilket ILO uppmärksammat. Barnarbete är utbrett, främst inom jordbruk och byggindustrin. Det förekommer att barn utnyttjas för tiggeri och för hushållsarbete i privata hushåll. Studier visar att vart femte barn mellan tio och 17 år arbetar i stället för att gå i skolan. Det finns inga uppdaterade tillförlitliga data att tillgå, men barnarbetet har sannolikt ökat i spåren av pandemin och militärkuppen.

Rätten till bästa uppnåeliga fysiska och mentala hälsa

Hälsostatusen hos befolkningen är i allmänhet låg med stora geografiska, etniska och socioekonomiska skillnader. Militärens övertagande har inneburit en ytterligare kraftigt försämrad tillgång till hälso- och sjukvård i hela landet.

Den bristande tillgången till mödra- och barnhälsovård är särskilt allvarlig. FN uppskattar att bristande rutinvaccination av barn kommer att leda till drygt 33 000 dödsfall under 2022, dödsfall som hade kunnat förebyggas. Medellivslängden för kvinnor är strax under 70 år, medan motsvarande siffra för män är strax under 64 år.

I spåren av militärens övertagande kollapsade det offentliga hälsosystemet. Läkarkåren var ledande i att skyndsamt efter militärkuppen grunda den civila olydnadsrörelsen CDM som utgör en viktig del av motståndet. Under våren 2021 uppskattades att upp emot 80 procent av landets vårdpersonal antingen strejkade, var frihetsberövade, på flykt eller hade gått under jorden. Därefter har uppskattningsvis hälften av alla vårdanställda återvänt till jobbet i någon grad, men tillförlitliga uppgifter saknas. Bland de som återinträtt i tjänst är så kallad tyst civil olydnad vanligt, det vill säga att inget arbete utförs även om man går till jobbet. I de områden där hälso- och sjukvården har återupptagits i någon mån är utnyttjandet av hälsotjänster fortsatt lågt. Människor kan, vill och vågar inte söka vård från det militärt styrda systemet. En del av de etniska minoriteterna har egna hälsosystem, som i vissa fall absorberat strejkande personal från det offentliga systemet.

Vårdpersonal och kliniker är särskilt utsatta för förföljelse och våld från militärens sida. Under 2021 rapporterades 286 attacker mot vårdinrättningar och vårdanställda, vilket utgör drygt 35 procent av det totala antalet rapporterade attacker i landet.

Kvinnor har begränsad makt över sin egen hälsa. Redan före pandemin och militärkuppen var tillgången till sexuell och reproduktiv hälsovård och information bristfällig och omgärdad av tabun och fördömande attityder. Även om vissa framsteg gjorts på senare år, särskilt i urbana områden, är kvinnors och flickors sexuella och reproduktiva hälsa och rättigheter fortsatt i hög grad begränsade av patriarkala normer. Abort är förbjudet och tillåts endast om flickans eller kvinnans liv är hotat.

Rätten till utbildning

Barnets rätt till utbildning har påverkats kraftigt negativt de senaste åren, först av covid-19 pandemin, sedan av militärkuppen. Skolorna stängde i mars 2020 på grund av pandemin, och var fortsatt stängda vid militärens övertagande i februari 2021. En stor del av lärarkåren gick tidigt med i den civila olydnadsrörelsen, vilket medfört att militären har förföljt lärare och

även ockuperat skolor och universitet i flera delar av landet. Den 1 juni 2021 beordrade militären alla skolor att öppna igen, vilket möttes av utbrett motstånd. Militären har hotat vårdnadshavare som inte skickar sina barn till skolan. Enligt Unicef utfördes 189 attacker mot skolor och skolpersonal mellan januari och juli 2021.

Tillförlitliga data om hur många barn som regelbundet går till skolan elva månader efter kuppen saknas, men sannolikt rör det sig endast om en mindre del. Konsekvenserna för barn och unga är därför allvarliga. De flesta barn har gått miste om flera års utbildning och den fristad som skolan normalt sett utgör finns inte mer. Civilsamhällesorganisationer och andra aktörer rapporterar om en ökning av antalet barnäktenskap och tidiga graviditeter i spåren av skolnedstängningarna.

Omkring 86 procent av den vuxna befolkningen är läs- och skrivkunnig, enligt Världsbanken.

Rätten till en tillfredsställande levnadsstandard och social trygghet

Redan före militärkuppen 2021 rankades Myanmar på plats 147 av 189 länder i UNDP:s index över mänsklig utveckling år 2020. Efter flera år av fattigdomsminskning har covid-19 pandemin och därefter militärkuppen med efterföljande kris på kort tid utplånat tidigare framsteg. Enligt Världsbankens beräkningar är den sammantagna effekten en fördubbling av antalet människor som lever i fattigdom. Fattigdomen förväntas under 2022 att öka till 2005 års nivåer, till att omfatta drygt 46 procent av befolkningen.

Stora delar av människors besparingar har förbrukats som ett resultat av kraftiga prishöjningar på basvaror och bränsle. FN uppskattar att mer än 13 miljoner människor vid årsskiftet 2021-2022 lider av måttlig eller allvarlig matosäkerhet och att många ligger i riskzonen för undernäring. Människor i städer är särskilt drabbade, fattigdomen i större städer tros ha tredubblats. Samtidigt är även människor på landsbygden hårt drabbade, eftersom jordbruket påverkats negativt både av nedstängningarna i samband med covid-19 pandemin och därefter av utbredd konflikt, ökade kostnader och bankkras.

Under 2021 har antalet människor som lever i konfliktområden ökat kraftigt. Fler befinner sig på flykt, utsätts för våld och förföljelse. Många har utsatts för trauma. Extra allvarlig är situationen för det stora antalet

tvångsfördrivna. Många befinner sig i internflyktingläger medan andra periodvis håller sig gömda.

VI. RÄTTEN ATT INTE UTSÄTTAS FÖR DISKRIMINERING

Kvinnors åtnjutande av de mänskliga rättigheterna

Myanmar präglas av djupt konservativa och patriarkala normer som utgör ett hinder för kvinnors och flickors åtnjutande av mänskliga rättigheter. Grundlagen från 2008 garanterar män och kvinnor lika rättigheter och förbjuder diskriminering på grund av kön, även om definitionen av diskriminering inte är i linje med internationell standard. I praktiken finns det dock flera lagar som direkt diskriminerar mot kvinnor.

Det finns strukturella hinder för kvinnors deltagande och inflytande på alla nivåer. I valet i november 2020 steg andelen valda kvinnliga parlamentariker till 17 procent (jämfört med 13 procent efter valet 2015). Militärkuppen innebar dock att dessa kvinnor inte kunde tillträda sina platser i parlamentet som planerat. I den skuggregering som bildats efter kuppen är åtta av ministrarna, en tredjedel, kvinnor.

Militärkuppen och covid-19 pandemin har haft en oproportionerligt stor påverkan på kvinnors ekonomiska egenmakt. Kvinnor är överrepresenterade inom branscher som drabbats hårt av ekonomins tillbakagång, till exempel textilindustrin och turismsektorn. En majoritet av landets vårdpersonal och lärarkår, som har varit ledande i den civila olydnadsrörelsen CDM, är kvinnor. De traditionella könsnormerna innebär att kvinnor förväntas ansvara för hem och barn, vilket begränsar många kvinnors möjligheter till förvärvsarbete och ekonomiskt oberoende.

Ännu finns ingen lag som kriminaliserar våld i nära relationer. Ett lagförslag diskuterades i parlamentet under flera års tid före militärkuppen, men antogs aldrig. Under covid-19 pandemin uppges könsrelaterat våld och våld i nära relationer ha ökat kraftigt. Sedvänjor som påverkar kvinnors mänskliga rättigheter negativt tillämpas också i delar av landet. Exempelvis förekommer det att flickor och kvinnor som utsatts för våldtäkt tvingas att gifta sig med förövaren eller att änkor tvingas gifta om sig med den avlidne makens far eller bror.

Enligt en lag från 2014 måste markinnehav registreras på familjeöverhuvudet, vilket i praktiken oftast innebär en man. Änkor och frånskilda kvinnor har ofta svårt att hävda sin rätt till mark och egendom. Dessutom tillämpas religiösa och kulturella sedvänjor som ytterligare begränsar kvinnors lika tillgång till, och kontroll över, marktillgångar.

Militären använder sedan decennier sexuellt och könsrelaterat våld som en del av sin krigsföring. Bruket är omfattande och systematiskt. Kvinnor i etniska minoritetsområden där striderna varit intensiva är särskilt utsatta. Rapporter om användande av sexuellt och könsrelaterat våld har ökat dramatiskt efter militärkuppen och har dokumenterats av människorättsorganisationer.

Barnets rättigheter

Barnets rättigheter är kraftigt åsidosatta och situationen har förvärrats sedan militärkuppen. Barnaga är tillåtet, men enligt regeringsdirektiv ska äga inte förekomma inom skolsystemet. Det råder stora brister avseende registrering av barn vid födseln, ett problem som sannolikt har förvärrats sedan kuppen.

Myanmar har ratificerat ILO:s konventioner nr 182 om de värsta formerna av barnarbete och nr 138 om minimiålder för tillträde till arbete. Trots detta är barnarbete vanligt förekommande och torde ha ökat i efterdyningarna av pandemin och kuppen. Ungefär hälften av alla barn som arbetar uppges ha farliga och hälsovådliga jobb. Handel med barn förekommer, liksom tvångsarbete, ofta inom jordbruk, på byggen, för tiggeri samt för arbete i privata hushåll.

FN:s generalsekreterares rapport om barn i väpnad konflikt från september 2021 bekräftar att såväl Myanmar:s militär som organiserade väpnade grupper rekryterar och använder sig av barnsoldater, och dessutom i ökande utsträckning. Under 2020 tredubblades antalet barnsoldater (till 778 pojkar och 12 flickor) enligt Unicef. Myanmar:s militär stod för 90 procent av utnyttjandet av barnsoldater vilket resulterade i att Myanmar åter lades till på generalsekreterarens lista över parter som rekryterar och använder barn i väpnad konflikt. Även den etniska väpnade organisationen United Wa State Army återlistades. Detta trots att Myanmar år 2015 undertecknade tilläggsprotokollet till barnkonventionen om barn i väpnad konflikt. Sedan kuppen har militären inte friggett några minderåriga soldater. I de tidigare fall då minderåriga släpptes från armén har de fått mycket lite stöd till

återanpassning. Det finns också dokumenterade fall av sexuellt våld mot minderåriga där militär, väpnade grupper eller miliser pekats ut som förövare.

Barn är överrepresenterade bland offer för landminor och explosiva lämningar av krig, och minderåriga utgör nästan en tredjedel av alla minrelaterade dödsfall. I Rakhine är denna siffra nästan 45 procent. Ett stort antal barn har lemlästats och dödats som en följd av de politiska protesterna. Mellan januari och juli 2021 har minst 63 barn (56 pojkar och sju flickor) dödats av säkerhetsstyrkor. Antalet för andra halvan av året är minst lika högt.

Militären genomför ofta, och medvetet, attacker mot civila, inklusive barn. Barn har även använts som mänskliga sköldar. Tre barn fanns bland de dödade i den så kallade julmassakern i Kayahstaten där minst 43 människor utsattes för tortyr, sköts och brändes. I liknande händelser tidigare i december 2021 sköts och brändes elva personer i Sagain-regionen, bland dessa fanns sannolikt fem barn enligt FN. I konfliktområden nekas humanitära organisationer fullt tillträde vilket leder till att många barn inte nås av humanitär nödhjälp.

Enligt såväl FN som civilsamhällesorganisationer frihetsberövades hundratals barn under de första månaderna efter kuppen. Barn som frisläppts har rapporterat om tortyr under fångenskapen.

Rättigheter för personer som tillhör nationella, etniska, språkliga och religiösa minoriteter samt urfolk

Myanmars medborgarskapslagar och system för registrering av födselar och tillhandahållande av medborgarskap lämnar stort utrymme för godtyckligt myndighetsutövande och korruption. Personer som tillhör nationella minoriteter har ofta svårare att få medborgarskapshandlingar. Lagen om medborgarskap står i strid med internationell standard, främst kravet på icke-diskriminering.

Medborgarskap genom födsel förbehålls människor som tillhör de 135 inhemska erkända etniciteterna. De invånare i Myanmar som inte tillhör dessa etniciteter, men som bott i landet i generationer, kan bli så kallade ”naturaliserade medborgare”. Denna status kan lättare återkallas än medborgarskap.

Rohingyer står inte med på listan över de 135 erkända nationella etniciteterna, trots att rohingyer bott i landet i flera generationer. Majoriteten, cirka en miljon människor, beräknas sakna medborgarskap. Hälften av barnen beräknas vara oregistrerade.

Lokala regler om att rohingyer måste begränsa barnafödandet och underlåtenhet sedan 1990-talet att registrera rohingyers barn är del av en långtgående systematisk diskriminering som pågått i årtionden, och som även starkt begränsar rohingyers rörelsefrihet och möjlighet att utbilda och försörja sig.

Konflikterna mellan centralmakten och landets många etniska minoriteter har långa historiska rötter. Det finns cirka tjugo så kallade etniska väpnade grupper. I denna konfliktfyllda miljö är etnicitet starkt politiserat och människor misstänkliggörs enbart på grund av sin etniska tillhörighet. Sedan kuppen har flera vapenvilor brutits och vilande etniskt betingade konflikter blossat upp. Merparten av landet är direkt eller indirekt drabbat av väpnad konflikt mellan militärregimen och olika väpnade grupper. FN:s rapportörsuppdrag för Myanmar (*Fact Finding Mission*) har funnit att det finns skäl att misstänka att brott mot mänskligheten och krigsförbrytelser begåtts i Rakhine, Kachinstaten och norra Shanstaten.

Den humanitära krisen har inte enbart uppstått som en konsekvens av de många väpnade konflikterna. Den har också skapats avsiktligt som en del av militärregimens så kallade ”*Four Cuts*”, en strategi som bland annat avser att avskära byar i etniskt kontrollerade områden från mat och andra förnödenheter och samtidigt attackera dem med våld. Humanitärt tillträde nekas och humanitära aktörer riskerar att gripas och dödas av militären. I november 2021 förstördes Rädda Barnens kontor i samband med militärens attack mot Thantlang i Chinstaten. Två av Rädda Barnens anställda fanns bland offren i den så kallade julmassakern.

Personer som tillhör etniska minoriteter har länge varit diskriminerade politiskt, kulturellt och socioekonomiskt. Försök att bevara minoritetsspråk och minoritetskultur har medvetet försvårats av myndigheterna. En särskilt infekterad och svår fråga i relationen mellan centralmakten och etniska minoriteter rör landrättigheter. Många av landets etniska minoriteter praktiserar olika former av traditionellt förvaltarskap av land som bygger på sedvanerätt, något som inte skyddas av lag i Myanmar.

Inför valet 2020 beslutade Myanmars valkommission att flera distrikt i konfliktdrabbade områden inte skulle få delta. Beslutet resulterade i att över 1,5 miljoner myanmarier förlorade sin rösträtt. De mest omfattande begränsningarna ägde rum i Rakhine och i vissa områden i Shanstaterna. Valkommissionens beslut kan tolkas som ett försök att begränsa medborgares rösträtt på etnisk grund.

Hbtqi-personers åtnjutande av mänskliga rättigheter

Samkönat sexuellt umgänge är kriminaliserat som “könsligt umgänge mot naturens ordning”, en lag som tillkom under kolonialtiden. Straffskalan inkluderar upp till tio års fängelse. Hotet om tillämpning av denna lag gör hbtqi-personer sårbara för utpressning och mindre benägna att anmäla övergrepp. Strafflagens definition av våldtäkt som en brottslig handling utförd av en man mot en kvinna begränsar vidare hbtqi-personers möjlighet till ansvarsutkrävande vid sexuella övergrepp. Landets säkerhetsstyrkor står för en stor del av de brott och trakasserier som hbtqi-personer utsätts för, vilket innefattar både våldtäkter och andra sexuella övergrepp. Det förekommer att hbtqi-personer tvingas köpa sig fria för att slippa godtyckliga åtal.

Det finns ingen lag i Myanmar som skyddar hbtqi-personer mot diskriminering. Konservativa attityder i samhället leder till att hbtqi-personer i hög utsträckning håller sin sexuella läggning eller könsidentitet hemlig. Hbtqi-personer förvägras ofta tillgång till det allmänna sjukvårdssystemet.

De positiva steg som kunde skönjas under åren före kuppen - exempelvis införandet av en årlig Pride-festival - har raderats ut av militärkuppen. Hbtqi-personer har varit aktiva i proteströrelsen och rapporter gör gällande att hbtqi-personer som frihetsberövats i samband med protesterna har varit särskilt utsatta för sexuella övergrepp.

Flyktingars och migranternas rättigheter

Enligt FN:s uppskattning är drygt 14 miljoner människor i Myanmar i behov av humanitär hjälp. Totalt beräknas antalet internflyktingar vid årsskiftet 2021 till drygt 776 000 personer, enligt UNHCR. Drygt 406 000 av dessa har tvångsfördrivits sedan militärkuppen. UNHCR beräknar att 15 000 flyktingar har tagit sig över gränsen till Indien och 1200 till Thailand.

Drygt 217 900 personer har tvångsfördrivits sedan kuppen, på grund av strider, förföljelse, förstörda bostäder och avsaknad av utkomst. De flesta befinner sig i de sydöstra delarna av landet i staterna Shan, Kayah, Kayin och Mon samt i regionerna Tanintharyi och Bago. Drygt 113 900 befinner sig i staten Sagaing, 33 800 i staten Chin och 20 100 i regionen Magway.

Militären utför systematiskt grova kränkningar mot dessa personer. Upprepade rapporter vittnar om flyganfall mot internflyktingläger på flera håll i landet. Militären har även bränt ned hela byar i syfte att omöjliggöra återvändande.

Det internationella samfundet har under flera år haft mycket begränsat humanitärt tillträde, även till internflyktingläger. Situationen har ytterligare förvärrats efter militärkuppen. Flertalet konfliktdrabbade områden och internflyktingläger nås i nuläget endast genom lokala aktörer.

Rohingyer har under lång tid varit särskilt utsatta för diskriminering och våld. Internflyktinglägren för rohingyer i Rakhine beskrivs av FN:s specialrapportör för mänskliga rättigheter i Myanmar som fångelser snarare än läger. Det finns ingen rörelsefrihet utanför lägren, ingen möjlighet till arbete, och mycket begränsade möjligheter till hälsovård och utbildning för barn. En miljon rohingyer beräknas ha flytt från Myanmar till Bangladesh. Förutsättningar för ett säkert och frivilligt återvändande för dessa saknas fortsatt.

Det finns dessutom sedan tidigare ungefär 92 000 flyktingar från Myanmar i läger i Thailand. Majoriteten av dessa människor har befunnit sig i lägren i decennier. Därutöver beräknas fler än tre miljoner myanmarier leva som migrantarbetare i Thailand, många av dessa är irreguljära migranter utan vare sig uppehållstillstånd eller flyktingstatus.

Rättigheter för personer med funktionsnedsättning

Det finns ett lagstadgat förbud mot diskriminering av personer med funktionsnedsättning inom skola, sjukvård och andra statliga tjänster. Lagen, som kom till år 2015, är det rättsliga ramverk som ska garantera att Myanmar lever upp till FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning. 2017 beslutade parlamentet att tillsätta en nationell kommitté för att ta fram policyer och riktlinjer för implementering av lagen.

Det finns ett starkt samband mellan fattigdom, utanförskap, låg utbildningsnivå och funktionsnedsättning. Både män och kvinnor med funktionsnedsättning, men i synnerhet kvinnor, har mycket svårt att få arbete.

Militärkuppen har ytterligare försvårat situationen för personer med funktionsnedsättning. Konflikterna på flera håll i landet har även lett till att fler personer drabbas av fysiska funktionshinder efter olyckor med landminor. Enligt Unicef inträffade 72 incidenter endast inom de fyra första månaderna efter militärkuppen där 25 personer avled och 47 personer skadades, ofta med men för livet. En klar majoritet av de drabbade är män.

VII. Exempel på svenskt och internationellt arbete rörande mänskliga rättigheter, demokrati och rättsstatens principer i Myanmar

Regeringens demokratisatsning, som går ut på att Sverige i alla sammanhang ska stå upp för demokratiska principer, arbeta för att stärka demokratin och uttrycka kritik när den brister, genomförs också i Myanmar. Sverige har genom utvecklingssamarbetet sedan många år ett omfattande stöd till civilsamhällesorganisationer som arbetar med mänskliga rättigheter i Myanmar. Yttrandefrihet, rättigheter för personer som tillhör minoriteter, markrättigheter, kvinnors rättigheter, fackliga rättigheter och rätten till hälsa är områden som inkluderas. Efter militärkuppen har behoven förändrats och Sveriges stöd till säkerhet och skydd för människorättsförsvarare och journalister har ökat avsevärt. Ett antal organisationer fortsätter sitt arbete med dokumentation av brott mot mänskliga rättigheter, vilka har varit omfattande efter militärkuppen. Stöd går också till civilsamhällesorganisationer som deltar i den fredliga proteströrelsen mot militärens maktövertagande.

Sedan ett antal år ger Sverige stöd till oberoende medier. Stödet har efter militärkuppen anpassats till nya behov, inklusive ökat stöd till säkerhet för journalister och digital säkerhet. Arbete för att stärka digitala rättigheter och motverka desinformation är också viktiga stödområden.

Det tidigare svenska stödet till multilaterala organisationer som arbetade med kapacitetsutveckling av offentliga institutioner för att bidra till ett mer transparent, ansvarstagande och effektivt arbete med att tillhandahålla

tjänster till Myanmars befolkning avslutades direkt efter militärkuppen. Detta arbete kommer inte att kunna återupptas så länge de offentliga institutionerna ligger under militärens kontroll. Stödet till parallella hälsosystem i de etniska områdena fortsätter dock. Svenskt stöd går också till aktörer som arbetar med de nya parallella strukturerna och bidrar till att stärka deras kapacitet, inklusive att främja en bred, inkluderande grundlagsprocess.

Sverige arbetar för att stärka inhemska civilsamhällesorganisationer som arbetar, ofta på lokal nivå, för att stärka fredlig samexistens över etniska och religiösa gränser och minska risken för spänningar och våld.

Genom utvecklingsarbetet ges stöd till rätten till hälsa för alla, där Sverige särskilt fokuserar på förbättrad tillgång till god hälsovård, inklusive sexuell och reproduktiv hälsa och rättigheter (SRHR), i de delar av landet tillgången är som mest begränsad. Detta innebär att fokus för insatserna huvudsakligen är områden i aktiv konflikt, liksom områden där personer som tillhör etniska minoriteter, tvångsfördrivna och personer som tillhör andra särskilt utsatta grupper bor. Det svenska stödet har utökats för att möta de drastiskt ökade behoven hos utsatta människor under pandemin och efter militärkuppen, inom hälsa (inklusive covid-19-relaterade aktiviteter) och SRHR. Sverige arbetar också för förbättrat skydd för utsatta människor, särskilt kvinnor och flickor som utsatts för sexuellt och könsrelaterat våld, i konflikttrabbade områden.

Även EU ger ett omfattande stöd till civilsamhällesorganisationer som arbetar med mänskliga rättigheter. EU:s tidigare stöd till regeringen för att stärka rättsstatens institutioner och demokrati har avslutats efter militärkuppen.

EU har även beslutat om utökade restriktiva åtgärder mot Myanmar med anledning av militärkuppen. Sanktionerna riktas mot ansvariga inom militären, SAC och andra organ så som valkommissionen för att ha undergrävt demokratin och rättsstatsprincipen och för allvarliga kränkningar av mänskliga rättigheter i landet. Sanktioner riktas även mot enheter som ägs eller kontrolleras av militären och som direkt eller indirekt bidrar till militärens inkomster eller verksamheter.

De flesta FN-organ och andra internationella organisationer finns i Myanmar. Sverige har varit aktivt och fört en tydlig linje i diskussioner kring

FN:s så kallade engagemangsprinciper, som ska ge vägledning i hur samverkan med militärregimen ska begränsas.

Samarbetet mellan Myanmar och FN på området för de mänskliga rättigheterna var ansträngt redan under den civila regeringen under Aung San Suu Kyis parti National League for Democracy (NLD). FN:s specialrapportör för mänskliga rättigheter i Myanmar släpptes inte längre in i landet och FN:s högkommissarie för mänskliga rättigheter fick inte tillåtelse att öppna ett kontor. Den senaste granskningen av Myanmar i FN:s universella granskningsmekanism (Universal Periodic Review) ägde rum 2021.

VIII. RATIFICERING AV CENTRALA KONVENTIONER OM MÄNSKLIGA RÄTTIGHETER

Internationella konventionen om medborgerliga och politiska rättigheter (International Covenant on Civil and Political Rights, ICCPR), det fakultativa protokollet om enskild klagorätt och det fakultativa protokollet om avskaffandet av dödsstraffet är Myanmar inte part till.

Internationella konventionen om ekonomiska, sociala och kulturella rättigheter (International Covenant on Economic, Social and Cultural Rights, ICESCR) ratificerades år 2017. Det fakultativa protokollet om enskild klagorätt är Myanmar inte part till.

Internationella konventionen om avskaffandet av alla former av rasdiskriminering (International Convention on the Elimination of all forms of Racial Discrimination, ICERD) är Myanmar inte part till.

Internationella konventionen om avskaffandet av all slags diskriminering mot kvinnor (Convention on the Elimination of All Forms of Discrimination Against Women, CEDAW) ratificerades år 1997. Det fakultativa protokollet om enskild klagorätt är Myanmar inte part till.

Konventionen mot tortyr och annan grym, omänsklig eller förnedrande behandling eller bestraffning (Convention Against Torture and Other Cruel, Inhuman or Degrading Treatment or Punishment, CAT) är Myanmar inte part till.

Konventionen om barnets rättigheter (Convention on the Rights of the Child, CRC) ratificerades år 1991. Det fakultativa protokollet om indragning av barn i väpnade konflikter ratificerades 2019. Det fakultativa protokollet om försäljning av barn, barnprostitution och barnpornografi ratificerades år 2012.

Konventionen om rättigheter för personer med funktionsnedsättning (Convention on the Rights of Persons with Disabilities, CRPD) ratificerades år 2011.

Internationella konventionen till skydd för alla människor mot påtvingade försvinnanden (International Convention for the Protection of All Persons from Enforced Disappearances, ICED) är Myanmar inte part till.

1951 års konvention angående flyktingars rättsliga ställning (Convention Relating to the Status of Refugees, 1951 Refugee Convention) och det tillhörande protokollet är Myanmar inte part till.

Romstadgan för Internationella brottmålsdomstolen (Rome Statute of the International Criminal Court) är Myanmar inte part till.